

Om Telegramforsikring.

Af

M. Gredsted.

Spørgsmaalet om Forsikring imod Tab, der paaføres det korresponderende Publikum ved Fejl i eller Forsinkelse af Telegrammer, er for saa vidt ikke nyt, som det gentagne Gange har været taget op til Drøftelse, blandt andet paa internationale Telegrafkonferencer, uden at de Forhandlinger, der er ført om dette Emne, dog have givet noget positivt Resultat.

At dette Spørgsmaal ikke hidtil er bleven løst i Praxis, har forskellige Aarsager. Som en af de vigtigste kan nævnes, at den Telegrafkonvention, der blev afsluttet imellem et Flertal af de europæiske Stater i St. Petersborg i 1875, indeholder den Bestemmelse, at Staterne ikke overtage noget som helst Ansvar i Anledning af den internationale Korrespondance, og denne Klausul er ret naturligt gaaet over i de reglementariske Bestemmelser, som hvert enkelt Land har fastsat for den indenrigske Korrespondance. I Ly af denne Fraskrivelsesklausul har Administrationerne kunnet afvise ethvert Krav, der blev rejst fra Korrespondenterne, om Erstatning for de Tab, Telegraferingsfejl eller Forsinkelse havde paaført dem, og der dannede sig efterhaanden en Bevidsthed om, at det var unyttigt at rejse saadanne Krav.

I den senere Tid har der imidlertid fra forskellige

Sider rejst sig Tvivl om, at Staterne i Længden kunne opretholde Fraskrivelsesklausulen i den internationale Telegrafkonvention, og hertil kommer, at den mere intensive Udnyttelse af Telegraflinierne, som ny Telegrafsystemers Anvendelse i den senere Tid har medført, uden egentlig at forøge de tekniske Fejkilders Antal, stiller større Krav til Telegrafpersonalets Ydeevne, saaledes at der herigennem kan opstaa Fejl og Forsinkelser i Telegrammernes Ekspedition. Den tiltagende Benyttelse af Kodesystemer i Handelstelegrammer bevirker, at Ekspedienten er afskaaret fra at kontrollere Rigtigheden af Telegrammets Indhold; en utydelig Haandskrift i det indleverede Originaltelegram (en desværre ret hyppigt forekommende Omstændighed), eller en Fejlhøring ved Telegrammers Telefonering imellem Korrespondenten og Telegrafstationen hører tillige til de Aarsager, som under vor Tids hastende Forretningsliv kan bevirke Telegraferringsfejl og derigennem Tab af mere eller mindre betydeligt Omfang for det telegraferende Publikum.

Følgelig trænger Spørgsmaalet om en Telegramforsikrings Oprettelse sig atter i Forgrunden, og de Former, under hvilke en saadan kan realiseres, tages op til fornyet Overvejelse.

Den Form for en Telegramforsikring, der først har været drøftet saa vel i Danmark som i Udlandet, er »Anbefalede Telegrammer«. Findes der Fejl i et »anbefalet Telegram«, d. v. s. at det indleverede og det udleverede Telegrams Indhold ikke ere enslydende, eller er Telegrammet forsinket eller gaaet tabt, skulde der ydes Forsikringstageren en Erstatning i Lighed med, hvad der ydes af Postvæsenet, naar et »anbefalet Brev« gaar tabt; Korrespondenten skulde saa for denne Forsikring betale et Anbefalingsgebyr. En saadan Forsikringsform frembyder imidlertid den Ulempe, at der ydes den Korrespondent, der har anbefalet sit Telegram, en Erstatning uden Hensyn til, om han har haft Tab eller ej, og en Erstatning, der i mange Tilfælde kan være ganske uden

Betydning for ham, idet hans Tab kan være saa stort, at det i og for sig er ligegyldigt, om han faar det Beløb, der udbetales ham for »Anbefalingen« eller ikke. Selv om man vil hævde, at han ved at anbefale sit Telegram opnaar, at dette behandles med større Varsomhed end almindelige Telegrammer, maa det dog fastholdes, at naar en Forsikring skal være effektiv, saa skal der være et passende Forhold imellem Risiko og Forsikringssum og imellem denne og Forsikringspræmien; dette kan aldrig blive Tilfældet ved anbefalede Telegrammer.

Der har været fremsat den Tanke, at Staterne skulde paatage sig Ansvar for Tab, der foraarsagedes ved Telegraferingsfejl, og dække sig mod den derved fremkommende Merudgift igennem en almindelig Forhøjelse af Telegramtaksten. Gennemførelsen af denne Plan er imidlertid afhængig af, at den internationale Telegrafkonventions Artikkel 3 om Ansvarsfriheden ophæves; dette kan kun ske paa en international Telegrafkonference, og der er liden Sandsynlighed for, at der kan opnaas Enighed paa dette Punkt. Endvidere vil en ensidig Forhøjelse af Telegramtaksten til dette Formaal være en Uretfærdighed over for den Del af Publikum, hvis Telegrafkorrespondance ikke er af den Natur, at den kan medføre Tab, ligesom det Faktum, at der ikke forud er fastsat en Risikogrænse, vil medføre Vanskelighed ved Erstatningens Udmaaling.

Den Vej, som det er naturligt at gaa, er Forsikring mod Præmiebetaling pr. Telegram i Forhold til den tegnede Forsikrings Størrelse.

En Telegramforsikring under denne Form har det danske Telegrafvæsen i Forbindelse med Sø- og Transportforsikrings-Aktieselskabet »Danske Lloyd« realiseret her i Landet. Det, der er særegent for denne nye Forsikringsform, og som ikke har været praktiseret eller foreslaaet fra anden Side, før Telegrafdirektoratet i Februar 1907 optog Forhandling om dette Spørgsmaal, er det private Selskabs Samvirken med Telegrafvæsenet

paa dette Omraade. Det vil være indlysende, at naar Telegramforsikring ikke kan tegnes paa selve Telegrafstationen, naar Publikum ikke kan faa Oplysning om Telegramforsikringen ved Henvendelse til Telegrafvæsenet, og naar dette ikke medvirker ved Undersøgelsen af de Fejl, der medføre Erstatningskrav, er Telegramforsikringen vanskelig for ikke at sige umulig at gennemføre.

Ved Samarbejdet mellem Telegrafvæsenet og det private Selskab opnaas tillige, at Telegrafvæsenet, naar det ikke selv er erstatningspligtigt, kommer til at staa mere frit over for det forsikringstegnende Publikum, der herigennem faar en absolut Sikkerhed for, at Fejlundersøgelsen gennemføres i dets Interesse, idet det er Selskabet og ikke Telegrafvæsenet, der har Erstatningspligten, ligesom Samarbejdet imellem en Statsinstitution og et privat Selskab yder Publikum Garanti for, at det ikke udsættes for vilkaarlig Behandling fra Selskabets Side i Erstatningsager.

Den første Vanskelighed, der viste sig, da Spørgsmaalet om den nu iværksatte Telegramforsikring toges op, var Mangelen af statistisk Materiale til Bedømmelse af Risikoen. De Klager, Telegrafvæsenet modtager fra Publikum, indeholder kun sjældent Oplysning om de Tab, som Telegraferingsfejl eller Forsinkelser af et Telegram har medført, og findes der af og til en saadan Oplysning, er Sandsynligheden for dens Rigtighed meget lille; Tabet vurderes for højt. En stor Del af Publikum klager i det hele taget ikke over Telegraferingsfejl, fordi de anser det for unyttigt, da de ikke kunne faa Erstatning, eller ogsaa undlade de af misforstaaede Humanitetshensyn over for Telegrafpersonalet at klage. En Statistik, bygget paa det forhaandenværende Materiale, vilde snarest medføre Fejlslutninger, og man valgte derfor den Udvej at fastsætte Præmierne under Hensyn til, hvad der i Almindelighed betales for Transportforsikring med en efter Forholdene afpasset Forhøjelse. Da Sandsynligheden for, at der skal indløbe Fejl, forøges med Antallet af Omtelegraferinger

imellem de forskellige Stationer, Telegrammet skal passere paa dets Vej fra Indleverings- til Adressestation, kunde det synes rimeligt at fastsætte Præmien i Forhold til Antallet af Omtelgraferinger. Imidlertid vil det ikke altid kunne lade sig gøre at fastsætte det Antal Gange et Telegram skal omtelgraferes, idet rent lokale Forhold i vedkommende Stat kan medføre Forandringer i saa Henseende, der ikke kommer til andre Staters Kundskab.

Et bedre Kriterium med Hensyn til Præmieberegningen for Telegrammer mellem forskellige Lande er Telegramtaksten pr. Ord, idet denne staar i et vist Forhold til den Vejlængde, Telegrammet skal passere. Man valgte derfor at fastsætte Forsikringspræmien pr. Telegram til et efter Forsikringssummens Størrelse afpasset Multiplum af Ordtaksten imellem Danmark og vedkommende Land.*) De saaledes fremkommende Præmietariffer kommer til at variere imellem 10 Øre og 150 Øre for Forsikringssummer imellem 500 Kr. og 5000 Kr. pr. Telegram; for Telegrammer i hemmeligt eller aftalt Sprog blive disse Præmier fordoblede. For ikke at gøre Risikoen for Selskabet for stor, er 5000 Kr. indtil videre sat som Maksimum for Forsikring af et enkelt Telegram, men naar der efterhaanden er skabt et statistisk Materiale, der kan afgive Basis for Beregning af den virkelige Risiko, kan man forhaabentlig gaa til saavel en Forhøjelse af Forsikringsgrænsen som til en Nedsættelse af Forsikringspræmierne.

Hvad angaar Forsikringsspørgsmaalets juridiske Side, da maa dette afgøres ud fra de Forhold, der i Almindelighed ere gældende med Hensyn til Forsikring.

Telegrafvæsenet staar som Tredjemand i Forholdet mellem Forsikringstageren og Selskabet og har forpligtet sig til at fremskaffe Materiale til Bedømmelse af, om der

*) Forsikring kan, foruden for Telegrammer inden for det egentlige Danmark, tegnes for Telegrammer til Færøerne, Island, Norge, Sverige, Tyskland, Østrig-Ungarn, Storbritannien og Irland, Holland, Belgien, Frankrig, Schweiz og Luxemburg.

foreligger Fejl. Naar det ved Telegrafvæsenets Medvirkning er bleven oplyst, at der er begaaet en Fejl, bliver det Forsikringstagerens Sag at godtgøre, at der ved denne Fejl er paaført ham et direkte økonomisk Tab, og hele denne Side af Forsikringen bliver et Mellemværende imellem Selskabet og Forsikringstageren. Saafremt det rejste Erstatningskrav begrundes med, at Telegrammet er ikke forvansket, men forsinket, har man i Forsikringsbetingelserne fastsat, at Telegrafvæsenets Erklæring om, hvorvidt der foreligger Forsinkelse eller ikke, skal være afgørende saavel for Selskabet som for den forsikrede.

Forsikringen dækker saavel Fejl, der skyldes Telegrafpersonalets Behandling af Telegrammerne som tekniske Fejl, medens derimod Strejker, *vis major* og Linieafbrydelser suspenderer Forsikringen. Under Krig og borgerlige Uroligheder i et Land udelukkes dette fra Forsikringens Omraade.

I Almindelighed bliver det den danske Afsender, der, samtidig med at han direkte eller pr. Telefon indleverer Telegrammet til Telegrafstationen, tegner Forsikring mod det eventuelle Tab, der foraarsages ham ved Telegraferingsfejl eller Forsinkelser; men man har dog ment det rigtigt at give danske Korrespondenter Lejlighed til ogsaa at sikre sig imod Tab ved Telegraferingsfejl eller Forsinkelse af de til dem ankommende Telegrammer.

Her foreligger dog den Vanskelighed, at en Forsikring for ankommende Telegrammer af Hensyn til Præmiebetalingen kun kan tegnes af Korrespondenter, der have stillet en vis Garanti for Præmiernes Betaling, og Forsikringstegning for ankommende Telegrammer kan derfor kun tegnes af Folk, der have afsluttet Kontrakt med Selskabet om en Forsikring af hele deres telegrafiske Korrespondance. Til Gengæld medfører Afslutningen af en saadan Kontrakt en Nedsættelse i Præmien pr. Telegram med 50 ⁰/₀.

I Praksis lettes Forsikringstegningen derved, at Publikum kan købe Forsikringsmærker og klæbe et til Præ-

mien svarende Beløb i Mærker paa Telegrammet, inden det indleveres paa Telegrafstationen. Ved Telegrammer, der indtelefoneres til Telegrafstationen, besørger Mærkepaaklæbningen af Telegrafpersonalet. For ankommende Telegrammers Vedkommende besørger Telegrafstationen ligeledes Paaklæbning og Annulering af Forsikringsmærker, inden Telegrammet udsendes til Adressaten, og Beløbene debiteres Korrespondenten til senere Afregning.

Spørger man om, hvorvidt der her hjemme er et Virkefelt for en Telegramforsikring, og om den telegrafiske Korrespondance er af en saadan Art, at der kan være Tale om, at en saadan Forsikring har Eksistensbetingelser, da maa det siges, at dette Spørgsmaal kun kan besvares fyldestgørende, naar Telegramforsikringen har virket en Tid.

I det ved Telegrafvæsenet foreliggende statistiske Materiale skelnes der ikke mellem Forretningstelegrammer og private Telegrammer, og det er i det hele taget vanskeligt ud fra et Telegrams Indhold at slutte sig direkte til dets Karakter. Man har imidlertid ved en i Telegrafdirektoratet foretagen Stikprøve søgt at danne sig et Skøn i saa Henseende, og man er kommet til det Resultat, at af den indenlandske Telegrafkorrespondance er ca. 30 % og af den mellemlandske, 3: fra Danmark til Udlandet og omvendt ca. 90 % Forretningstelegrammer. Hvor stor en Del af disse, der omhandler Værdier, og hvor store disse Værdier ere, kan man selvfølgelig ikke danne sig nogen Mening om ved en umiddelbar Betragtning. Alt i alt kan man regne, at der vil være ca. 1,400,000 Telegrammer, som der kan blive Tale om at forsikre, men der findes naturligvis imellem disse adskillige, som ikke omhandle Værdier af større Omfang. Imidlertid vil en Telegramforsikring kunne gøre Regning paa at have Eksistensbetingelser, selv om kun en Brøkdel af disse Telegrammer forsikres, særlig naar Forsikringssummens Maksimum ikke sættes saa højt, at Risikoen bliver ganske uberegnelig.